

([Време](#) , 27. 9. 2012)

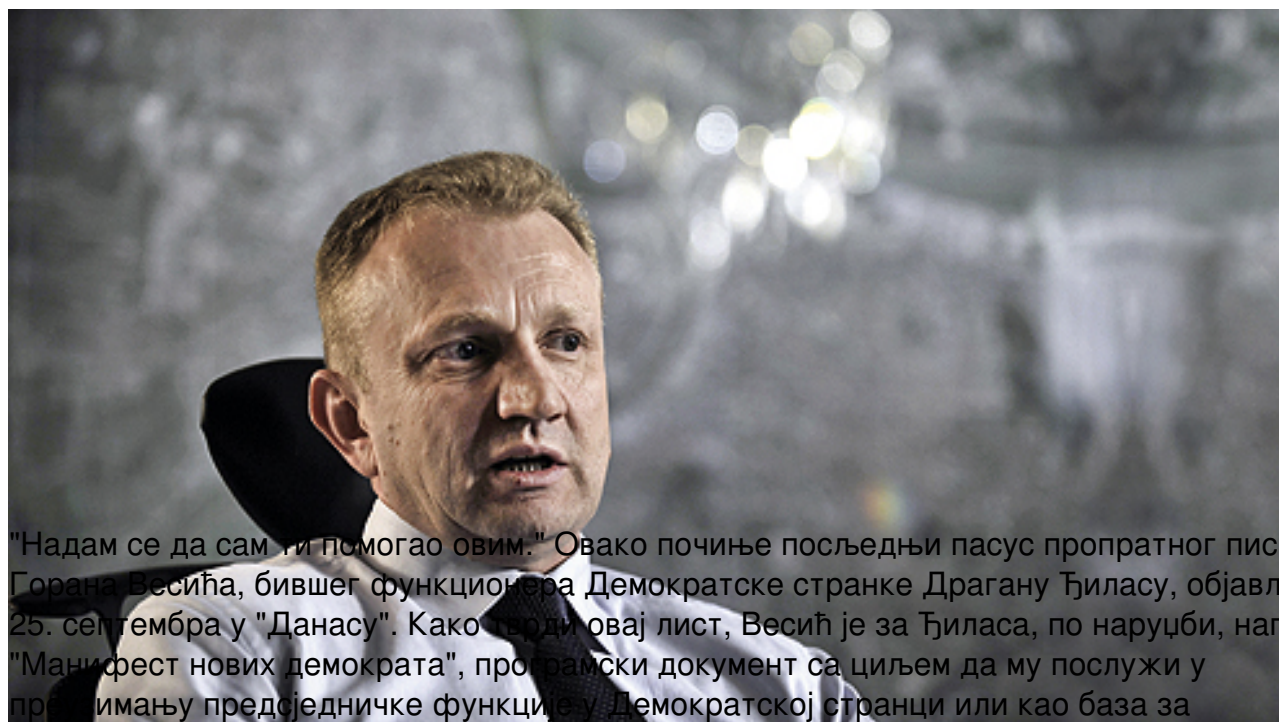
Демократска странка је дошла у потенцијалну ситуацију да 7. маја, па онда 21. маја може да предложи председника владе, али је Борис Тадић одлучио да он буде премијер а не ја.

премијера.

председнику државе и странке да ја хоћу да будем премијер када премијер заиста буде премијер и да не желим да будем председник владе а да је заиста не водим већ да служим за украс

Тачно је, причали смо о месту

Рекао сам тада

"Надам се да сам ти помогао овим." Овако почиње последњи пасус пропратног писма Горана Весића, бившег функционера Демократске странке Драгану Ћиласу, објављеног 25. септембра у "Данасу". Како води овај лист, Весић је за Ћиласа, по наруџби, написао "Манифест нових демократа", програмски документ са циљем да му послужи у претимању председничке функције у Демократској странци или као база за

формирање нове политичке партије. Тешко да се Весић надао да ће помоћи Ћиласу. Баш напротив. Можда не треба сумњати да је и писмо и "Манифест" послао Ћиласу, али више је готово нејероватно да би замјеник председника Демократске странке ангажирао Весића за било што; исувише је дуга историја њихових сукоба. Писмо и "Манифест" нису били тема овог интервјуа пошто су објављени касније, али је сам Ћилас у току разговара поменуо Весића као човјека без моћи и утицаја у странци коју, заједно са још неким другима, настоји да искористи садашње сукобе у вођству демократа. Зато писмо и "Манифест" треба тако и третирати, односно као значајан допринос методама и тактикама у политичким обрачунима. Иначе, Ћилас је још прије мјесец дана демантирао да му Горан Весић пише програм и стратегију дјеловања. Али, ситуација у Демократској странци након преласка у опозицију и пред страначке изборе и те како су тема овог интервјуа.

"Демократска странка је опозиција на нивоу целе Србије осим у неколико градова, локалних самоуправа и у Војводини. Не мислим да смо толико лоше прошли на сам дан избора, већ да смо изгубили власт због погрешне политике после њих.

Свака странка у таквој ситуацији уђе у фазу преиспитивања: ако смо заиста прихватили поруке које смо добили од грађана, онда се у овој фази морају дефинисати неке ствари, мора да дође до промена, до реформи и да се окренемо будућности. Управо на тај начин ја видим све што се дешава у Демократској странци од 20. маја – заправо од 6. маја – па до данас", каже за "Време" Драган Ћилас.

"ВРЕМЕ": У том контексту, да ли ћете бити кандидат за предсједника Демократске странке на партијској Скупштини 9 . новембра?

ДРАГАН ЋИЛАС: Да бисте били кандидат за председника, морају да вас предложи одбори Демократске странке. Свако ко данас сам себе кандидује не поштује страначку организацију и њену процедуру. Кад одбори буду рекли шта мисле ко треба да буде кандидат за председника Демократске странке, ја ћу тек тада моћи да донесем одлуку.

Да ли вас у овом тренутку поједини одбори предлажу за кандидата за предсједника Демократске странке?

По Статуту странке потребно је да Председништво донесе одлуку о формирању организационог одбора и тек тада би требало да започну формалне изборне радње. Међутим, неки одбори у Србији већ су кандидовали Бориса Тадића за председника, а вероватно има и још неких других кандидата. У сваком случају, ја у овом тренутку не сматрам да је у Демократској странци отпочела изборна процедура, тако да се одговор на ваше питање може дати тек за седам дана.

Многи људи у странци говоре о потреби промјене програма. Борис Тадић, на примјер говори о потреби да треба јаче нагласити социјалдемократско опредјељење

Како ви видите програм Демократске странке ?

Програм Демократске странке је добар. Можда и треба да променимо неке ствари у досадашњем програму, али нас он ни до сада није ометао да постигнемо боље резултате. Једноставно, ми се у пракси нисмо показали ни као довољно искрени а ни као довољно успешни заштитници оних које би, пре свега, као странка левице требало да заступамо. Наравно, то су сви грађани, али и губитници транзиције, средња класа итд. Сама по себи измена програма не значи ништа. Оно што је нама потребно јесте озбиљна реформа целе странке, цео један програм друштвених реформи, нови људи који ће то реализовати и динамика у којој ћемо те циљеве достићи. Све остало је нечији алиби и губљење времена. Нама су потребне конкретне промене.

А колико је Демократска странка заиста партија љевице?

Позиција Демократске странке се зна: то је од центра ка левици. Ја сам човек који дубоко верује у идеје социјалне правде, посебно сада у економској кризи. Сама Демократска странка почела је као високоинтелектуални кружок, па прешла у фазу лидерске странке у једном бунту и побуни народа и, на крају је, као велика странка заиста, реално-историјски, променила Србију. Заслуге за ту, последњу фазу која траје већ десетак година, припадају Борису Тадићу. Међутим, чињеница је да се свет променио. Идеолошки предзнаци неретко су нешто попут побрканих лончића: у данашњем свету негде десница успешније заступа права радника него левица; негде капитализам примењује потпуно социјалистичке рецепте; у Америци се десило доскора незамисливо да држава помаже банке... Сведоци смо и сарадње и љутих политичких противника у разним земљама. Сматрам да ми као странка треба да утврдимо шта је то корисно за Србију и њене грађане и склон сам да у тој тачки намерно заборавим на имена других странака. Или, прецизније: као у Београду да кажем – прошли су избори, идемо заједно да радимо, пустимо то ко је дошао из које странке и хајде да направимо неки резултат. Таква сарадња, свакако, није могућа са свим странкама, али је могућа са већином. Демократска странка ће увек бити социјалдемократска странка. Никад то не смемо сметнути с ума као ни чињеницу да смо данас реални заступници половине грађана Србије који нису гласали за овакву владу. Али ми ћутимо! У протекла четири месеца Демократска странка ћути! То ме љути јер људима остајемо дужни одговоре који они траже од странке која има социјалдемократску оријентацију; људи од нас траже да поставимо путоказе, да их заштитимо, да улијемо реалну наду да је могућа другачија Србија од ове како данас изгледа.

Зашто демократе ћуте?

Данас Демократску странку чине две групе људи. Једни су захваљујући добрим изборним резултатима остали на функцијама на којим су били и пре тога попут Бојана Пајтића, па градоначелника Лесковца и Ужица и многих других општина и градова укључујући и Београд. Ми имамо конкретан посао за који су нас грађани изабрали и не би било фер да потрошимо своје радно време само на Демократску странку. Демократска странка има свог председника и сматрам да је он човек који треба да диктира тон странци својим иступањима, појављивањима у медијима и саопштењима. Само једном сам у протекла четири месеца јавно иступио као заменик председника странке: тражио сам да странка почне да функционише, да дајемо предлоге, да када критикујемо истовремено предлажемо и решење... На пример, сматрао сам да смо кад је власт мењала Закон о гувернеру Народне банке Србије били дужни да предложимо да се гувернер бира са двотрећинском већином; на тај начин бисмо ојачали независност те институције. Није идеја да само критикујете и расправљате се у парламенту – идеја је да понудите предлог како нешто да се реши. Мислим да је прича "ови ништа не ваљају, а ми смо супер" постала бесмислена.

Шта кажете на критике неких људи из странке, па и Бориса Тадића да сте прагматичан човјек без икакве идеологије

?

Кажем да ватрени идеолози обично скривају своје неуспехе великим паролама. Мени данас замерају исте ствари – извињавам се на поређењу – које су замерали и Зорану Ћинђићу пре скоро двадесет година: да ће пустити тајкуне у странку, да нема идеологије итд. На то увек одговарам да идеологија јесте скуп идеја и очекивања, али и акције, праксе и резултата. Половично схваћена идеологија не отвара радна места, не храни гладне и не унапређује друштво. Практично, Демократска странка и данас понавља стари сукоб који постоји још од разлаза између Зорана Ћинђића и Драгољуба Мићуновића – а то је сукоб између председничке идеологије и премијерске праксе. У време кризе, сматрам да странка треба да буде вођена премијерски; у време стабилности, државници који воде странку имају предност јер тада има времена и да се процењује три пута и да се полако доносе одлуке... У време кризе, овој земљи треба премијер; у време кризе пракса има предност над теоријом, ствараоци над теоретичарима, радници над чиновницима, привредници над политичарима и премијери над председницима. Ово је време када се мора доносити много одлука и успешни сте ако донесите више добрих него лоших одлука. Али ово није време чекања јер нам то окружење не допушта. Ако могу да будем толико слободан да кажем: идеје левице којима Демократска странка припада – а то је наша идеологија – у протекле четири године примењиване су у пракси у Београду. Рекли смо хајде да видимо који су то слојеви у условима кризе најугроженији, како да финансирамо плате трудницама, како да помогнемо породилјама и пензионерима, како да омогућимо сваком запосленом родитељу да остави дете у вртићу по цени од једне петине тржишне цене... Идеологија се спроводи у пракси, а не махањем папирима и ритуалним заклинањима.

Да се вратимо на резултате избора: Борис Тадић је рекао да је предлагао да се одмах пређе у опозицију , али да је Председништво странке захтевало да преговара о формирању владе и да он буде премијер . Какав је био ваш став ?

Ми смо направили велику грешку јер смо још седмог маја могли да формирамо владу без икаквих проблема; ми то нисмо урадили јер смо желели да сачекамо други круг председничких избора. Председништво се састало 21. маја, увече, дан пошто је председник Тадић рекао да се повлачи. На том састанку је било више кандидата за председника владе да би у једном тренутку људи који нису чланови овог тела, попут Срђана Шапера, предложили Бориса Тадића за премијера. Пошто он то није одбио, Председништво га је подржало као свог председника и човека који је освојио милион и по гласова да отпочне преговоре са СПС-ом о формирању владе. Није постојао ниједан разлог да Демократска странка која је у току кризе на изборима имала само два посто мање гласова од највеће опозиционе партије и са странкама које су чиниле прошлу владу не направи нову. Зато смо и гласали и дали подршку Борису Тадићу да води преговоре и састави Владу Србије која ће бити најбоља за грађане и адекватна

резултатима парламентарних избора.

Једном давно сте изјавили да желите да будете премијер. Да ли вам је Борис Тадић понудио ту функцију ?

Функција кандидата за место премијера не постоји. Место премијера нудите када имате већину у парламенту и могућност да га изаберете. Демократска странка је 2008. имала ту могућност и Председништво се између Бојана Пајтића и Вука Јеремића изјаснило за Пајтића. Међутим, Борис Тадић је одлучио да премијер буде Мирко Цветковић. Демократска странка је други пут дошла у потенцијалну ситуацију да 7. маја, па онда 21. маја може да предложи председника владе, али је Борис Тадић одлучио да он буде премијер а не ја. Тачно је, причали смо о месту премијера. Рекао сам тада председнику државе и странке да ја хоћу да будем премијер када премијер заиста буде премијер и да не желим да будем председник владе а да је заиста не водим већ да служим за украс.

О томе се разговарало прије избора?

Тако је. Ја сам се у тој ситуацији определио да будем кандидат за градоначелника и стао пред Београђане да оцене шта сам и како радио са својим тимом.

Да ли сам добро разумио – Борис Тадић вам је прије избора нудио мјесто премијера , а ви сте то одбили?

Још једном вам кажем: некоме дајете могућност да буде премијер тек после избора ако имате већину у Скупштини; не можете некоме пре избора да понудите место председника владе када не знате какав ће бити резултат избора.

Да ли сте очекивали да ће пропасти преговори о формирању владе које је водио Борис Тадић?

То је увек опција код преговара. Међутим, нисам видео ниједан разлог да странке које су чиниле прошлу владу – а имају већину у Скупштини, чак и већу него у прошлом сазиву – поново не буду на власти.

Односи Демократске странке и Уједињених региона Србије били су прилично затегнути. Ви сте, одмах после избора 6. маја, изјавили да ћете задржати кадрове УРС -а у Скупштини града упркос томе што ова коалиција није прошла цензус у Београду

Да ли је то био аванс у преговорима за формирање владе Србије ?

Не, никако. У бизнису за који ме стално оптужују откако сам дошао на власт, ви можете да budete успешни само ако се окружите људима који су бољи или бар једнако добри као и ви. То знају и политичари, али не желе да примењују. У Београду власт није функционисала по страначком кључу, него по томе да ли неко ради свој посао добро или не. Број људи који је смењен са функција у Београду у протекле четири године већи је него у целој Србији укупно. Ја сам тада, после избора, рекао да нема разлога да сви они који добро раде – јер ти људи су професионалци, а не на политичким функцијама – не наставе да и даље обављају свој посао. Они људи који су најбољи за Београђане не могу а да не буду најбољи и за мене, као првог човека Демократске странке у Београду. И многи од тих људи су остали.

Међутим, Демократска странка ипак није успела да формира владу...

Борис Тадић је водио те преговоре. Ја сам добијао информације... Мислим да је најбоље да о нечему у чему није успео говори Борис Тадић. Он је имао мандат да направи владу, а не ја.

Какве информације?

Проблем је био ко ће бити премијер – Борис Тадић или Ивица Дачић. Проблем је био и лош однос Бориса Тадића и Млађана Динкића. Очигледно је да је то било превелико оптерећење и превелико бремене да би преговори били успешни. Сматрам да је за Србију

добро да Демократска странка буде у влади, али са новим људима. Многи кадрови које смо ми поставили на поједине функције нису добили поверење грађана и мислим да је ово била шанса да Демократска странка настави да води коалициону власт са новим људима. На крају смо добили једну невероватну ситуацију: све странке које су с нама биле у влади и даље су у влади само што је уместо нас ушла Српска напредна странка. Ако сада кажемо, "једино смо ми добри, а ти људи су лоши" – то тешко пије воду. Има сигурно кривице и код нас, али и више код бивших коалиционих партнера који нису искрено изнели своје захтеве, тако да преговори нису успели да добију замах и да буду успешно доведени до краја.

У чему је разлика у односу на 2008, када је Демократска странка формирала владу на бази постизборне коалиције ?

Српска напредна странка је формирала владу зато што је на изборима добила функцију председника Републике. Спортским речником речено: солидно смо одиграли деведесет минута, али је на самом крају Бајаковић скривио пенал и нас више нема на европској фудбалској мапи. Имали смо, што кажу спортисти, активан резултат. Онда смо се низом погрешних одлука претворили од највећих победника избора од 6. маја у највеће губитнике: странка чији кандидат води у првом кругу председничких избора; странка која је добила само два одсто мање гласова него највећа опозициона партија у условима кризе када се свугде у Европи власт мењала; странка која је победила у Београду и Војводини; странка која је победила или била друга у општинама у којима живи седамдесет посто грађана што је најбољи доказ квалитета наших људи – е та странка је низом погрешних одлука омогућила СНС-у да дође на власт. Ми нисмо, упркос понуди коалиционих партнера, формирали владу између два круга председничких избора јер су неки наши мудраци веровали да ће то умањити шансе нашем кандидату. Забрањили смо, даље, локалним организацијама не само да праве коалиције са СНС-ом, него да уопште преговарају о коалицијама са другим странкама и тим људима који се на локалу баве политиком како би дошли на власт у својој средини рекли смо да не раде ништа него да чекају резултате другог круга. Наравно, то су онда сви други искористили и тамо где су СНС, УРС и СПС формирали власт, ми нисмо могли да очекујемо да ће они радити за нашег кандидата на председничким изборима. И на крају, три месеца након што се све завршило, променили смо одлуку да се не могу правити коалиције са СНС-ом на локалу и признали грешку. Чија је одговорност за све те погрешне одлуке? И како се та одговорност манифестује кроз конкретне ствари у политици?

Борис Тадић је изјавио да су исти људи који су инсистирали да он буде премијер и да води преговоре, послје од њега тражили да се повуче. Да ли је мислио на вас?

Борис Тадић је, након месец дана преговора о влади, дошао на Председништво и рекао да он не може да остане на месту председника странке уколико не постане премијер. Тада је рекао да би му то био други пораз и да он, у тој ситуацији, не може да настави даље. После тога смо он и ја сели и разговарали. Рекао сам му да пошто је то његов став морамо да размишљамо о будућности Србије и Демократске странке, којима је потребан Борис Тадић као државник који је урадио много других добрих ствари; рекао сам му и да морамо да уђемо у озбиљну реформу странке и да се, наравно, мора наћи место за њега, али не на политичко-оперативној функцији јер када сте били председник Републике у два мандата, а трећи пут изгубили на изборима, тада се више оперативно не бавите политиком. Сматрао сам да је то најбоље решење. Дакле, да на Програмској скупштини прилагодимо статут и организацију странке новим временима и да тек после тога идемо на изборну скупштину. Сматрао сам и да је то у складу с оним што је рекао и сам Борис Тадић – а то је да не треба да више буде председник Демократске странке. Он је свој став променио и ми смо данас у једној ситуацији да Изборна скупштина буде тек за два месеца, да је Демократска странка главна тема у свим медијима, да чаршија с нама испира уста... Почеле су борбе у самој странци... То није добро за Демократску странку, а сматрам да смо ми, као партија лево од центра и са пуно квалитетних људи, потребни Србији.

Пребацује вам се и да сте мислили само на ваш изборни резултат у Скупштини града, а не и на резултате председничких избора...

Вређате људе када кажете да њихове гласове у вашу кутију треба да донесу страначки активисти. На овим изборима грађани нису оцењивали кампању Београдског одбора ДС-а, већ рад сваког од нас. Ми смо одлично прошли на локалу у Београду. Не парламентарним изборима смо се провукли, али је Борис Тадић изгубио од Томислава Николића на председничким изборима. Ја не прихватам ни личну ни кривицу београдског дела Демократске странке за изгубљене председничке изборе. Изгубио је онај који је био осам година председник јер председнички избори представљају директан однос између кандидата и грађана, а не странака и грађана. Кандидати, а не странке, доводе своје присталице на биралишта. Ако је Борису Тадићу лакше да оптужи београдски део Демократске странке него да се суочи са вољом грађана – нека му тако и буде. Ја сам поносан на београдске демократе које предводи Александар Шапић.

Што је определијелило изборе у Београду?

На локалу људи су рекли: гледамо вас, мајстори, шта сте урадили за четири године, како је тада изгледао наш град, а како сада – и за своје резултате Демократска странка је у

Београду добила 36 одсто гласова. То није била, како су је звали, кампања контраста. На парламентарним изборима грађани су оцењивали владу и, схвативши дубину кризе, а мало повучени и успесима у Београду, ми смо освојили 25 одсто гласова. Борис Тадић је у првом кругу у Београду победио Томислава Николића – истина, само за два одсто – али победио. Међутим, грађани су ипак рекли да влада није била добра и да је председник Републике преузимао много одговорности за то и добили смо изборни резултат какав смо добили. Поновићу још једном: звучи увредљиво када изађете и кажете да је странка требала да резултате те ваше политике убаци у вашу гласачку кутију, односно да пренесе резултате локалних избора. Нема ту шта да се пренесе. Не може да буде крив активиста који је уместо двадесет кућа обишао дванаест да би убедио људе да гласају за Бориса Тадића. Данас за то постоје медији и други начини. Наравно да ја мислим да је Борис Тадић бољи председник Србије од Томислава Николића. И увек ћу то мислити. Али грађани су одлучили, а на истим изборима су нам поручили и да Демократска странка треба да остане на власти али са новим људима и са новим методама. Само што ми нисмо хтели да чујемо. Морамо да се захвалимо људима који су се много окористили од Демократске странке, који нису поштовали свој посао, који су много богатији сишли са власти него што су у њу ушли – е то је наш унутрашњи дневни ред. Ја прихватам последице изборног пораза Бориса Тадића као кандидата Демократске странке, али не прихватам кривицу за то.

Сигуран сам да ће се о овоме много говорити и на Изборној скупштини Демократске стране 9. новембра. Због чега сте били против опћих страначких избора

?

Зато што су делегатски избори једноставнији, оперативнији и јефтинији; зато што су на таквим изборима изабрани сви председници Демократске странке; зато што су могли да буду одржани у року од тридесет дана; зато што нисмо морали да будемо тема којом чаршија испире уста; зато што се онда кампања води кроз одборе, а не кроз медије; зато што неке ствари које постоје на Западу не можемо тек тако да овде применимо; на крају крајева и не знам колико би људи могло да учествује на тим изборима зато што по нашем статуту мора бити плаћена чланарина – број људи који је платио чланарину десет пута је мањи од броја чланова. То су били моји аргументи. Не постоји ниједан други.

А да ли ће делегатско одлучивање омогућити вишим ешалонима странке да наметну своје одлуке?

Замерају ми исто што и Ћинђићу

Пише: Драган Ђилас

недеља, 30 септембар 2012 07:06

